

Briselē, 29.2.2016.
COM(2016) 93 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Tādas tehnoloģijas pieejamība un gatavība, kas ļauj identificēt personu, pamatojoties uz pirkstu nospiedumiem, kas tiek glabāti otrās paaudzes Šengenas Informācijas sistēmā (SIS II)

1. IEVADS

Saistībā ar vārdu/uzvārdu maiņu un pseidonīmu vai viltotu dokumentu izmantošanu kļūst arvien sarežģītāk noteikt personas identitāti. Viltotu dokumentu izmantošana, lai nelegāli iekļūtu un pārvietotos Šengenas zonā, kļūst aizvien izplatītāka. *Frontex ikgadējā riska analīzē* par 2015. gadu tika ziņots, ka 2014. gadā ir konstatēti aptuveni 9400 dokumentu viltošanas gadījumu, ieceļojot ES/ Šengenas zonā no trešās valsts, kas liecina par nelielu samazinājumu, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Turpretī gadījumi, kas ziņoti par pārvietošanos ES Šengenas zonā, parādīja ievērojamu pieaugumu no 7867 gadījumiem 2013. gadā līdz 9968 gadījumiem 2014. gadā (+27 %).

Dokumentu viltotāji iedragā ne tikai robežu drošību, bet arī ES iekšējo drošību. Policijas meklētās personas bieži vien maldina par savu identitāti un izmanto vairākus pseidonīmus. Daļa personu, uz kurām attiecas aizliegums ieceļot Šengenas zonā, var savā izcelsmes valstī likumīgi mainīt identitāti, lai izvairītos no atklāšanas. Tādēļ ir nepieciešama uzticama metode identitātes noteikšanai. Pirkstu nospiedumu izmantošana būtu efektīvs veids, kā robežsargiem un tiesībsardzības amatpersonām identificēt iestāžu meklētās personas un konstatēt dokumentu viltošanas gadījumus.

Viltotu ceļošanas dokumentu izmantošana saistībā ar nesenajiem teroristu uzbrukumiem Parīzē arī apliecina tāda instrumenta nepieciešamību, kas nodrošina iespēju identificēt personas, pamatojoties uz pirkstu nospiedumiem. Saistībā ar to Padomes 2015. gada novembra secinājumos tika uzsvērta kontroļu pastiprināšanas un sistemātisku pārbaūžu veikšanas nozīme. Šobrīd nepastāv ES mēroga sistēma, kas ļautu veikt personu pārbaūdi, pamatojoties uz pirkstu nospiedumiem.

2013. gada 9. aprīlī darbību uzsāka otrās paaudzes Šengenas Informācijas sistēma (SIS). Jauns elements ir pirkstu nospiedumu uzglabāšana centrālā sistēmā. Šobrīd nospiedumi tiek izmantoti, lai *apstiprinātu* to personu identitāti, kuru atrašanās vieta noteikta, veicot meklēšanu — parasti izmantojot vārdu/uzvārdu un dzimšanas datumu. Tā ir meklēšana “viens pret vienu” — personas pirkstu nospiedumi tiek salīdzināti ar vienu SIS uzglabātu nospiedumu kopu. Tomēr, lai būtu iespējams *identificēt* personu, pamatojoties uz viņa(-as) pirkstu nospiedumiem, ir nepieciešams uzlabot pašreizējo tiesībsardzības praksi: salīdzināt personas pirkstu nospiedumus ar visām nospiedumu kopām meklēšanā “viens pret daudziem”, lai identificētu personu, pamatojoties tikai uz pirkstu nospiedumiem. Lai nodrošinātu šādu funkciju, ir nepieciešams ieviest Automātisko pirkstu nospiedumu identifikācijas sistēmu (*AFIS*).

AFIS ir veiksmīgi izmantota vairākās valstu un pārrobežu sadarbības datubāzēs. Attiecībā uz ES acīm redzamiem piemēri ir Vīzu informācijas sistēma (*VIS*) un pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēma (*EURODAC*).

SIS II lēmuma¹ un SIS II regulas² 22. panta c) punkts nodrošina juridisku pamatu *AFIS* izmantošanai. Pirms šī funkcija tiek īstenota, Komisijai pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu

¹ PADOMES 2007. gada 12. jūnija LĒMUMS 2007/533/TI par otrās paaudzes Šengenas Informācijas sistēmas (SIS II) izveidi, darbību un izmantošanu.

ir jāsniedz ziņojums par vajadzīgās tehnoloģijas pieejamību un gatavību. Šā ziņojuma mērķis ir izpildīt šo prasību un apstiprināt, ka pirkstu nospiedumu identifikācijas tehnoloģija ir pieejama un gatava integrēšanai SIS II.

Gatavības un pieejamības līmenis ir jāizvērtē SIS II unikālās situācijas un raksturojuma kontekstā, kas rada virkni tehnisku un organizatorisku grūtību, kurām nepieciešami atbilstoši un pielāgoti risinājumi. Šajā ziņojumā, kura pamatā ir Komisijas Kopīgā pētniecības centra (JRC) pētījums³, ir izklāstītas arī tehniskās un organizatoriskās prasības attiecībā uz SIS, aprakstīti tāda veida scenāriji, kuros pirkstu nospiedumi tiek izmantoti praktiskā veidā, un ietverti ieteikumi AFIS funkcijas veiksmīgai ieviešanai.

2. JRC PĒTĪJUMS UN TĀ REZULTĀTI

Pētniecības un inovācijas pamatprogrammā “Apvārsnis 2020” ir aprakstīta tehnoloģijas gatavība un pieejamība, izmantojot 9 punktu skalu⁴; 1. līmenis nozīmē pamatprincipu ievērošanu, 9. līmenis — faktiski sistēmu pārbaudi darbības vidē. AFIS tehnoloģija jau ir sasniegusi 9. līmeni, daudzām tās sistēmām darbojoties visā pasaulē.

2.1. AFIS tehnoloģijas pārskats

2.1.1. Darbība

JRC sniedza pārskatu par nozīmīgākajiem neatkarīgiem darbības izvērtēšanas pasākumiem, kuros tika noteiktas SIS kontekstam atbilstošas iniciatīvas. Radās 3 galvenie secinājumi:

- AFIS precizitāte ir pilnībā atkarīga no tās izvērtēšanā izmantotajiem datiem un šo datu kvalitātes;
- citi faktori, kas var ietekmēt AFIS darbību, ir datubāzes, kurā tiek veikta meklēšana, apjoms, meklēšanā izmantoto pirkstu nospiedumu skaits un paredzamais atbildes laiks;
- ņemot vērā datu labo kvalitāti un meklēšanas veidu, proti, 10 pirkstu nospiedumi pret 10 pirkstu nospiedumiem, izvērtēšanas pasākumi parāda, ka AFIS tehnoloģijas precizitāte ir ļoti augsta, ar kļūdu līmeni ap 0,1 %.

2.1.2. Kvalitāte

Daudzi pētījumi un kritēriji ir parādījuši, ka biometrisku sistēmu darbība ir atkarīga no ievades paraugu kvalitātes. Kvalitātes uzlabošana var attiekties uz tehniskiem aspektiem, standartu jomu vai pat pirkstu nospiedumu iegūšanas metodi, t. i., ar elektronisko skenēšanu (“tiešo skenēšanu”)

² EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES 2006. gada 20. decembra REGULA (EK) Nr. 1987/2006 par otrās paaudzes Šengenas Informācijas sistēmas (SIS II) izveidi, darbību un izmantošanu.

³ <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC97779>

⁴ https://ec.europa.eu/research/participants/portal/doc/call/h2020/common/1617621-part_19_general_annexes_v.2.0_en.pdf

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/wp/2016-2017/annexes/h2020-wp1617-annex-ga_en.pdf

vai manuāli noņemtajiem tipogrāfijas krāsas nospiedumiem. Vēlamā metode labākas kvalitātes iegūšanai ir elektroniskā skenēšana, kuru pārrauga pieredzējis darbinieks. Tomēr joprojām pastāv datubāzē ieskenēti tipogrāfijas krāsas nospiedumi. Sistēmās ir jāiekļauj metodes, kas nosaka sliktas kvalitātes pirkstu nospiedumus.

No sākuma līdz beigām ir jāpievēršas kvalitātei attiecībā uz:

- pirkstu nospiedumu noņemšanu;
- to kvalitātes tehnisko novērtēšanu;
- sistēmā balstītiem risinājumiem sakritības noteikšanas nodrošināšanai;
- labāko paraugu izmantošanu;
- sistēmas darbības un personu, kas to izmanto, pārraudzību.

Tā kā pētījums bija plašs, tajā uzmanība tika vērsta arī uz vissarežģītāko kvalitātes jomu: “latentajiem” pirkstu nospiedumiem, kas iegūti noziegumu vai incidentu vietās.

Latentie pirkstu nospiedumi tiks izmantoti tikai informācijas ieguvei. Paredzams, ka SIS tiks uzglabātas tikai pilnas, no personas iegūtas 10 pirkstu nospiedumu kopas.

Lielākajā daļā apmeklēto dalībvalstu kvalitāti pārvalda, arī izmantojot “vairākas datu kopas”. Kad personai tiek noņemti pirkstu nospiedumi vairākas reizes, piemēram, katru reizi, kad tā ir apcietināta, nospiedumi tiek saglabāti. Saskaņā ar pirkstu nospiedumu kvalitātes vērtējumu var salīdzināt atsevišķus kopās ietvertos nospiedumus un no 10 pirkstu nospiedumiem ar augstāko kvalitāti var izveidot saliktu kopu. Šādu pieeju varētu izmantot arī SIS.

Nozīmīgs jautājums ir kvalitātes novērtēšanas mehānismu iekļaušana *AFIS*, lai uzlabotu darbības rādītājus. Attiecībā uz kvalitāti ir jāņem vērā 6 galvenie secinājumi:

- *AFIS* darbība ir pilnībā atkarīga no tajā izmantoto datu (t. i., pirkstu nospiedumu paraugu) kvalitātes;
- nospiedumu kvalitāti var ietekmēt daudzi faktori. Dažus no tiem var kontrolēt (piemēram, sensora tīrība), savukārt citus nevar (piemēram, fiziskā darbā bojāti pirkstu gali);
- *AFIS* ievadīto datu kvalitātes kontrolē nozīmīga loma ir automātiskajiem pirkstu nospiedumu kvalitātes mehānismiem;
- dažādu veidu nospiedumi atbilst dažādiem kvalitātes līmeņiem. Galvenie *AFIS* izmantotie veidi ir tipogrāfijas krāsas/ tiešās skenēšanas, ar pārvelšanas paņēmienu iegūtie/ uzspiestie/latentie;
- attiecībā uz *AFIS* darbību vislielākās grūtības sagādā latentie dati, jo to kvalitāti nav iespējams kontrolēt;
- lai gan nepastāv standartizēts veids, kā novērtēt pirkstu nospieduma kvalitāti, *NFIQ* un *NFIQ-II* (Amerikas Nacionālā standartizācijas un tehnoloģiju institūta (*NIST*) pirkstu nospiedumu attēlu kvalitāte) standarti ir kļuvuši par *de facto* standartiem, jo tie ir pierādījuši ļoti augstus darbības rezultātus un pieejamību.

2.2. Valstu *AFIS* vispārēja izmantošana

Pētījumā ir noteikti pirkstu nospiedumu tipiskās izmantošanas gadījumi. Visnozīmīgākais aspekts attiecībā uz SIS ir saistīts ar personu, kura ir klātesoša pirkstu nospiedumu iegūšanas brīdī, piemēram, aizturētu aizdomās turēto. Ir jānosaka 2 parametri:

- sakritības noteikšanas procesa minimālā paredzamā precizitāte;
- maksimālais pieļaujama atbildes laiks.

Piemēram, aizturēts aizdomās turētais tiek nogādāts policijas iecirknī, kur viņam tiek noņemti pirkstu nospiedumi. Lai veiktu meklēšanu centrālajā pirkstu nospiedumu datubāzē, tiek izmantota 10 pirkstu nospiedumu kopa. 10 pirkstu nospiedumu kopai tiek konstatēta sakritība, pieņemot, ka persona ir bijusi apcietināta iepriekš. Persona ir bijusi klātesoša, kad tika noņemta katra nospiedumu kopa, tādēļ ir paredzams, ka to kvalitāte ir augsta. Tā kā ir iespējams, ka persona tiek aizturēta vairākas stundas, atbildes laikam nav jābūt ātram.

Turpretī gadījumā, kad nepieciešama ātra pārbaude, piemēram, lidostas kontroles kabīnē, ir iespējams, ka tiek skenēti tikai 2 pirksti.

Pārbaudes paredzamā precizitāte ir zemāka, tomēr pastāv vērā ņemama kontrole attiecībā uz 2 nospiedumu un pilnu 10 pirkstu nospiedumu kopu, kas tiek izmantotas salīdzināšanai, noņemšanu. Tā kā persona nav aizturēta, tiek sagaidīts, ka atbilde tiks sniegta ātri, iespējams, sekunžu, nevis minūšu, laikā. Ja ir konstatēta sakritība, var tikt veikta pārbaude otrajā līnijā, izmantojot pilnu 10 pirkstu nospiedumu kopu.

2.3. *EURODAC* un *VIS*

Lai gūtu iespējamu pieredzi SIS vajadzībām, tika izpētītas 2 pašreizējās ES sistēmas, kurās tiek izmantota *AFIS*.

Kā noteikts *eu-LISA* (Eiropas Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā) ikgadējā ziņojumā par 2014. gadu, *EURODAC* tika uzglabāti 2,7 miljoni pirkstu nospiedumu (10 pirkstu nospiedumu) ierakstu un kopumā tika veiktas 756 368 operācijas. Saistībā ar iekšējām kvalitātes procedūrām atteikuma līmenis attiecībā uz standartiem neatbilstošiem nospiedumiem bija 4,49 %, radot nepieciešamību pirkstu nospiedumus noņemt un ievadīt atkārtoti. Datubāzes apjoms ir līdzīgs SIS potenciālajam apjomam, taču operāciju skaits ir daudz mazāks un atbildes laiks daudz lēnāks nekā SIS nepieciešams; steidzama salīdzināšana *EURODAC* tiek veikta stundas laikā, taču saistībā ar ļoti atšķirīgajiem darbības scenārijiem paredzamais laiks SIS būtu mērāms sekundēs.

VIS satur aptuveni 20 miljonus pirkstu nospiedumu (10 pirkstu nospiedumu) ierakstu. Lielākoties ar *VIS* tiek veiktas pārbaudes uz robežām, t. i., lai noskaidrotu, vai attiecīgā persona ir sākotnējā vīzas pieteikuma iesniedzēja. Tomēr attiecībā uz jaunajiem vīzas pieteikuma iesniedzējiem un robežpārbaudes otrajā līnijā ar *VIS* tiek veikta arī meklēšana “viens pret daudziem”, izmantojot pilnu 10 pirkstu nospiedumu kopu. Katru dienu tiek veikti aptuveni 20 000–30 000 šādu identifikāciju, sasniedzot maksimālo līmeni — 3000 identifikācijas stundā.

Paredzamais identifikācijas atbildes laiks ir līdz 20 minūtēm (līdz 3 sekundēm pārbaudei “viens pret vienu”, kurā tiek izmantoti 1–4 pirksti, tipiskā robežpārbaudē).

2.4. Dalībvalstu un trešo valstu *AFIS*

Pētījumā tika konstatēts, ka saistībā ar plašu ierakstu uzglabāšanu valsts kriminālpolicijas *AFIS* apjoms dalībvalstīs var būt lielāks nekā paredzamais SIS *AFIS* apjoms. 2 izpētītās ASV sistēmas ietver desmitiem miljonu ierakstu. SIS var uzglabāt tikai nospiedumus saistībā ar brīdinājumiem par personām. 2015. gada 1. janvārī SIS ietvēra gandrīz 800 000 brīdinājumu par personām.

2.5. *AFIS* tehnoloģijas ieviešanas grūtības

Ar *AFIS* tehnoloģijas ieviešanu saistītās grūtības attiecas uz šādiem aspektiem:

- izmantošanas gadījumi;
- darbība;
- kvalitāte;
- ātrums (atbildes laiks);
- datubāzes apjoms;
- sakritības noteikšanas spēja;
- operāciju/ sakritības noteikšanas gadījumu skaits maksimālā noslogojuma laikos;
- vaicājumu pārvaldības stratēģija;
- apmaiņas formāti;
- sistēmas arhitektūra: centralizēta vai vairākās vietās;
- apstrādājamo datu veids — pirkstu nospieduma formāts;
- latentie pirkstu nospiedumi.

2.6. Secinājumi

Kā norādīts šīs nodaļas ievadā, tehnoloģija ir pieejama un gatava. Komisija ir norādījusi arī grūtības, kuras ir jānovērš. 4. nodaļā aprakstīti ieteikumi veiksmīgai ieviešanai un šo grūtību novēršanai.

3. *AFIS* ŠENGENAS INFORMĀCIJAS SISTĒMĀ

SIS *AFIS* ir jāaptver visu veidu pirkstu nospiedumu ieraksti, kas tiks izveidoti. Tas ietvers:

- uzspiestos un ar pārvelšanas paņēmienu iegūtos pirkstu nospiedumus;
- ātrās pārbaudes, kurās tiek skenēti, piemēram, tikai 2 pirksti;
- latentie pirkstu nospiedumi, kas iegūti nozieguma vietā.

3.1. Datu aizsardzība

Jebkurai SIS II ietvaros veiktai pirkstu nospiedumu apstrādei, tostarp uzglabāšanai un izmantošanai identifikācijas nolūkos, ir jābūt saskaņā ar SIS II tiesību instrumentu attiecīgajiem

datu aizsardzības noteikumiem un piemērojamiem datu aizsardzības valsts noteikumiem, ar kuriem tiek īstenota Direktīva 95/46/EK⁵ un Pamatlēmums 2008/977/TI⁶. Abi tiesību instrumenti attiecas uz trešo valstu valstspiederīgo, kā arī Eiropas Savienības pilsoņu pirkstu nospiedumu apstrādi. Jebkāda veida pirkstu nospiedumu izmantošanai ir jābūt saskaņā ar Eiropas Savienības vai dalībvalstu tiesību aktiem. Saskaņā ar mērķa specifiskācijas principu ir skaidri jādefinē mērķis un līdzekļi pirkstu nospiedumu izmantošanai SIS II. Pirkstu nospiedumu apstrādi drīkst veikt tikai tādos gadījumos, kad tas ir vajadzīgs vispārējo izvirzīto interešu nolūkos, un, ja nepieciešams, ir jāizmanto atbilstoši drošības pasākumi. Ieviešot šādas jaunas funkcijas SIS II, ir jāņem vērā datu aizsardzība pēc noklusējuma un integrētiem principiem.

3.2. Scenāriji pirkstu nospiedumu izmantošanai SIS

SIS ietvaros paredzamas 2 veidu pirkstu nospiedumu operācijas:

- tiek izveidots/atjaunināts brīdinājums, pievienojot pirkstu nospiedumus;
- informācija no SIS datubāzes tiek iegūta, izmantojot pirkstu nospiedumus, nevis vārdu/uzvārdu un dzimšanas datumu. Šāda informācija tiks iegūta arī pirms jauna brīdinājuma izveidošanas, lai pārbaudītu, vai persona jau nav iekļauta SIS ar citu brīdinājumu.

Kad ir pieejami pirkstu nospiedumi, tie ir jāpievieno SIS brīdinājumiem. Gadījumi, kad pirkstu nospiedumi var atrasties SIS, ir noteikti turpmākajās apakšiedaļās. Katrs gadījums tika salīdzināts ar līdzīgiem “izmantošanas gadījumiem”, kas jau ir apstrādāti dalībvalstu *AFIS*. Atkarībā no scenārija gadījumi ir plaši aplūkoti *JRC* pētījumā ietvertajā izmantošanas gadījumā, kurā aprakstītas pārbaudes “10 pirkstu nospiedumi pret 10 pirkstu nospiedumiem”.

Izņemot gadījumus, kuros ir redzamas grūtības attiecībā uz darbību, lielākoties pirkstu nospiedumu kvalitāte ir augsta, jo gan jaunie, no personas iegūtie nospiedumi, gan datubāzēs uzglabātās pirkstu nospiedumu kopas tiek noņemtas kontrolētos apstākļos, paredzot iespēju atteikties no sliktas kvalitātes nospiedumiem un noņemt tos atkārtoti.

Ja dalībvalsts izveido brīdinājumu, taču tai nav pirkstu nospiedumu, lai pabeigtu tā noformēšanu, cita dalībvalsts, kura jau ir saskārusies ar attiecīgo personu, var uzglabāt nospiedumus tās valsts *AFIS*. Šādu pirkstu nospiedumu nosūtīšana, lai tos pievienotu brīdinājumam, ir aprakstīta *SIRENE* rokasgrāmatā⁷. Tā kā pirkstu nospiedumi, iespējams, ir iegūti no citas sistēmas, ir jānodrošina, ka pirkstu nospiedumi ietver ierakstu par to “kvalitātes vērtējumu”, lai jebkāda nospiedumu izmantošana notiktu, saņemot informāciju par tiem.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīva 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti.

⁶ Padomes 2008. gada 27. novembra Pamatlēmums 2008/977/TI par tādu personas datu aizsardzību, ko apstrādā, policijas un tiesu iestādēm sadarbojoties krimināllietās.

⁷ Pielikums Komisijas Īstenošanas lēmumam 2013/115/ES par *SIRENE* rokasgrāmatu un citiem īstenošanas pasākumiem otrās paaudzes Šengenas Informācijas sistēmai (SIS II).

3.2.1. Ieceļošanas vai uzturēšanās atteikums (Regula, 24. pants)

Šādi brīdinājumi par personām neapšaubāmi ir sastopami visbiežāk. Pieņemot, ka dalībvalsts, kas izdevusi brīdinājumu, var piekļūt personai, uz kuru attiecas SIS ietvertais brīdinājums (brīdinājuma subjekts), tiks noņemti 10 pirkstu nospiedumi, pievienoti brīdinājumam un salīdzināti ar tām 10 pirkstu nospiedumu kartēm, kas jau atrodas SIS. Tā ir iespējams identificēt saiknes ar citiem brīdinājumiem.

3.2.2. Apcietināšana nolūkā nodot vai izdot (Lēmums, 26. pants)

Brīdinājuma subjekts brīdinājuma izdošanas laikā var nebūt pieejams, un pirkstu nospiedumi nebūs iegūstami. Tomēr ir iespējams, ka dalībvalstij, kas izdod brīdinājumu, jau ir personas pirkstu nospiedumi savā valsts *AFIS* un tā var pabeigt brīdinājuma noformēšanu. 10 pirkstu nospiedumi tiks savākti, pievienoti brīdinājumam un salīdzināti ar tām 10 pirkstu nospiedumu kartēm, kas jau atrodas SIS saistībā ar citiem brīdinājumiem.

3.2.3. Pazudušas personas (Lēmums, 32. pants)

Brīdinājuma izveidošanas laikā šādu personu pirkstu nospiedumi ne vienmēr ir pieejami. Tomēr noteiktos gadījumos, ja pastāv valsts reģistrs un tiesību akti to pieļauj, pirkstu nospiedumus var pārsūtīt uz brīdinājumu.

Izmeklēšanas gaitā var izmantot personas latentos pirkstu nospiedumus, lai iesniegtu vaicājumu SIS (taču šie nospiedumi netiktu paturēti un uzglabāti datubāzē). Šādā gadījumā tas uzskatāms nevis par brīdinājuma izveidošanu, bet gan par informācijas pieprasījumu.

3.2.4. Personas, ko cenšas atrast, lai tās varētu palīdzēt tiesas procesā (Lēmums, 34. pants)

Pirkstu nospiedumi ne vienmēr ir pieejami, tomēr dalībvalsts var pabeigt brīdinājuma noformēšanu, pievienojot nospiedumus no savas valsts *AFIS*, ja tas ir atļauts.

3.2.5. Diskrētas vai īpašas pārbaudes (Lēmums, 36. pants)

Var būt gadījumi, kad pirkstu nospiedumi nav pieejami. Šo pārbaūžu veids paredz, ka, visticamāk, pirkstu nospiedumi vēlākā posmā nebūs pieejami. Tomēr ir iespējams, ka dalībvalstij, kas izdod brīdinājumu, jau ir personas pirkstu nospiedumi savā valsts *AFIS* un tā var pabeigt brīdinājuma noformēšanu. Policijas/robežu pārbaudes var sniegt iespēju veikt meklēšanu, salīdzinot ar šiem pirkstu nospiedumiem.

3.2.6. Ļaunprātīgi izmantota identitāte (Regula, 36. pants; Lēmums, 51. pants)

Ar cietušā, kura identitāte tikusi ļaunprātīgi izmantota, piekrišanu dalībvalstis var pievienot viņa pirkstu nospiedumus brīdinājumam par personu, kura ļaunprātīgi izmantojusi šo identitāti. Ar šādu rīcību brīdinājums tiek "atjaunināts", nevis "izveidots". Tas ļauj iestādēm identificēt gan krāpnieku, gan cietušo, jo cietušais nepieciešamības gadījumā var pierādīt savu identitāti. Pēc

sakrītības iegūšanas, pārbaudes pirmajā līnijā veicot meklēšanu pēc vārda/uzvārda un dzimšanas datuma, cietušā identitāti var pierādīt otrajā līnijā.

3.3. SIS *AFIS* apjoma un operāciju skaita kvantitatīva noteikšana

Pētījuma veikšanas laikā SIS bija uzglabāti aptuveni 5500 pirkstu nospiedumu ieraksti. Dalībvalstis apstiprināja, ka *AFIS* funkcijas trūkums ir faktors, kas ierobežo pirkstu nospiedumu augšupielādēšanu SIS.

3.3.1. Apjoms

SIS ietvērto brīdinājumu par personām skaits ir salīdzinoši nemainīgs. Tas var palielināties saistībā ar priekšlikumiem pievienot brīdinājumus par lēmumiem attiecībā uz atgriešanos un saistītajiem ieeļošanas aizliegumiem. Pat ja skaits palielināsies, paredzams, ka SIS *AFIS* apjoms nepārsniegs lielas dalībvalsts sistēmas apjomu, tādēļ tas nerada tehniskas problēmas attiecībā uz lielumu.

3.3.2. Operāciju apjoms

Ir jāņem vērā 3 veidu operācijas.

- **Vaicājumi/ informācijas pieprasījumi.** Lielāko pieprasījumu SIS veidos vaicājumi/ informācijas pieprasījumi. 2014. gadā SIS, valstu eksemplāriem jeb kopijām vai centrālajai sistēmai, tika nosūtīti gandrīz 2 miljardi vaicājumu visās brīdinājumu kategorijās. Tas ietvers informācijas pieprasījumus, kas jau ir nosūtīti SIS, kura tiks nostiprināta, ieviešot *AFIS*. VIS veiktie vīzu pieteikumi ir jāpārbauda, salīdzinot ar SIS. Dienā tiek veikti 20 000–30 000 identifikācijas vaicājumu. 2014. gadā *EURODAC* tika veikti 750 000 operāciju. Pirms šādu operāciju veikšanas ir jāiegūst informācija no VIS un SIS, lai novērstu, atklātu un izmeklētu terorismu un citus smagus noziedzīgus nodarījumus. Ir paredzams, ka tiks veiktas arī pirkstu nospiedumu pārbaudes. Pārbaudes uz Šengenas zonas robežām tiek veiktas, izmantojot vārdu/uzvārdu un dzimšanas datumu. Turpmāk ir paredzēts, ka tiks veiktas pirkstu nospiedumu pārbaudes trešo valstu valstspiederīgajiem. Ne visi brīdinājumi ietver pirkstu nospiedumus, tāpēc ne visus vaicājumus par personām var veikt šādā veidā; daudzas pārbaudes turpinās veikt, izmantojot vārdu/uzvārdu un dzimšanas datumu. Ne visos SIS piekļuves punktos var veikt vaicājumus, pamatojoties uz pirkstu nospiedumiem.
- **Brīdinājumu izveidošana/atjaunināšana/dzēšana (IAD).** 2014. gadā tika veikti 1,4 miljoni IAD operāciju. 780 000 no tām bija saistītas ar brīdinājumu par personu izveidošanu un atjaunināšanu, tādēļ varēja ietvert pirkstu nospiedumu pievienošanu. Dzēšanai ir jānotiek automātiski, kad tiek izdzēsts brīdinājums, taču, protams, ir jāpiemērojas apstrādes prasībām.

Ir svarīgi nodrošināt, ka ir pieejama precīza statistika, lai noteiktu SIS *AFIS* pareizo lielumu. Valsts *AFIS* izstrādē iegūtās zināšanas var izmantot SIS kontekstā.

3.3.3. Pirkstu nospiedumu apmaiņas standarti

Atbilstošu pamatu šādai apmaiņai nodrošina *NIST* standarti un Interpola paraugprakses rokasgrāmata.

3.3.4. Arhitektūra

SIS arhitektūra ietver:

- centrālo sistēmu, kas veic 20 % operāciju — 5 dalībvalstis tiešā veidā izmanto centrālo sistēmu;
- valstu kopijas (80 % operāciju), kuras var būt:
 - “daļējas” (tikai tādi dati, kurus veido vārdi un skaitļi — 9 dalībvalstīm ir šādas kopijas) vai
 - “pilnas” (dati, kurus veido vārdi un skaitļi, kā arī attēli un pirkstu nospiedumi — 16 dalībvalstīm ir šādas kopijas).

Centrāla *AFIS* būs nepieciešama, lai nodrošinātu pakalpojumus dalībvalstīm, kurām nav valsts kopijas, dalībvalstīm, kurām ir daļēja valsts kopija, vai pat dalībvalstīm, kuru pilnās valsts kopijas nav pieejamas tehnisku iemeslu dēļ.

Visas brīdinājumu IAD operācijas ir saistītas ar centrālo sistēmu. Lai pievienotu pirkstu nospiedumus brīdinājumam, būs nepieciešama *AFIS* kvalitātes pārbaude centrālajā sistēmā.

IAD operācijas, kas nosūtītas uz centrālo sistēmu, 3 minūšu laikā tiek pārraidītas uz valstu kopijām. Lai atbalstītu šādas operācijas, būs nepieciešama centrāla *AFIS*.

Saskaņā ar SIS II tiesību instrumentiem meklēšanai valsts kopijā ir jānodrošina tāds rezultāts, kas ir līdzvērtīgs meklēšanai SIS datubāzē. Atbilstība šādai koncepcijai attiecībā uz meklēšanu, izmantojot vārdus/uzvārdus un skaitļus, būs jāpiemēro arī pirkstu nospiedumu meklēšanā.

Ja dalībvalsts valsts kopijas ietvaros ievieš savu *AFIS*, tai būs jānodrošina tādi paši identifikācijas darbības rādītāji kā centrālajai *AFIS*. Ietvert *AFIS* valsts kopijā ir tehniski un tiesiski iespējams, taču grūtības sagādās rezultātu līdzvērtība.

Centralizētu arhitektūru ir vieglāk pārvaldīt no kvalitātes viedokļa, taču tai ir jāspēj izpildīt tajā veiktos pieprasījumus. Arhitektūra, kas veidota no centrālas *AFIS* un citas *AFIS* pilnās valstu kopijās, sadalītu pieprasījumus, taču saskartos ar iepriekš minētajām grūtībām. To varētu atrisināt, ja visas šādas *AFIS* izmantotu vienu programmatūru.

Kad ir pieņemts lēmums par vispārējo arhitektūru, ir jāapsver, vai izmantošanas gadījumus apstrādāt vienādā veidā vai attiecībā uz atšķirībām apjomā vai atbildes laikā dot priekšroku paralēlām darba plūsmām vai apakšsistēmām *AFIS* ietvaros.

Atsevišķām tiesībaizsardzības vai robežkontroles darbībām būs nepieciešams atbildes laiks, kas nepārsniedz 30 sekundes, taču konsulārajā pārstāvniecībā atbildes laiks var būt pat līdz 5 minūtēm.

Kontrolētās situācijās policijas iecirknī noteiktais atbildes laiks var būt līdz 10 minūtēm. Ir svarīgi izvērtēt nodrošināto darba apjomu šajos izmantošanas gadījumos un noteikt prioritātes pieprasījumu apstrādē. To ierakstu skaitu, ar kuriem tiek veikta salīdzināšana, var samazināt, izmantojot filtrus, piemēram, attiecībā uz vecumu un dzimumu, un tādējādi uzlabot atbildes laiku.

Visbeidzot, attiecībā uz SIS *AFIS* būs jāveic SIS II tiesību instrumentos noteiktās izvērtēšanas un ziņojumu sniegšanas procedūras.

4. IETEIKUMI

Iepriekšējās nodaļās ir apstiprināts, ka *AFIS* tehnoloģija ir gatava un pieejama. Papildus tam Komisija uzskata, ka ir nepieciešams apsvērt 19 turpmāk minēto ieteikumu īstenošanu, lai sniegtu atbalstu *AFIS* veiksmīgai izvietošanai un izmantošanai SIS.

1. **Nepieciešamība iegūt papildu statistiku** — attiecībā uz informācijas par personām pieprasījumu skaitu gadā un to darbības kontekstu, lai precīzi novērtētu *AFIS* apjomu un apstrādes spējas.
2. **Paraugprakses veicināšana** — attiecībā uz SIS *AFIS*, pamatojoties uz valsts *AFIS* izstrādē un pārvaldībā iegūtajām zināšanām.
3. **Kopīgs apmaiņas standarts** — *NIST* konteineri nodrošina atbilstošu pamatu pirkstu nospiedumu datu apmaiņai. Ir jāizstrādā automatiska ieviešanas pārbaude.
4. **Prīmes mehānisma un SIS II papildināmība** — lai izvairītos no pārklāšanās, ir jānoskaidro Prīmes mehānisma un SIS *AFIS* savstarpējā papildināmība⁸.
5. **Specializētas apakšsistēmas** — ņemot vērā, ka izmantošanas gadījumi ir atšķirīgi, jo īpaši apjoma un atbildes laika ziņā, būtu jāapsver paralēlas darba plūsmas vai specializētas apakšsistēmas.
6. **Augstas kvalitātes ierakstu reģistrēšanas process** — ierakstu reģistrēšanas posmā priekšroka būtu dodama tiešās skenēšanas ierīcēm un pieredzējušiem darbiniekiem.
7. **Vairāku datu kopu uzglabāšana** — saliktu kopu sakrītības noteikšanas stratēģiju atbalstam.
8. **Kontrolēta datu kopu pārsūtīšana** — SIS *AFIS* ir jāpieņem citās sistēmās sagatavoti pirkstu nospiedumi, ja vien brīdinājumā ietvertajā datu kopā tiek saglabāti šo sistēmu parametri.
9. **Datu ieguves punktu kvalitāte:**
 - a) **darbinieka veikta uzraudzība** — atbilstoša apmācība par reģistrēšanu;

⁸ SIS II uzglabātie pirkstu nospiedumi tiek pievienoti brīdinājumiem, un piekļuve SIS II notiek robežpārbaudžu un tiesībaizsardzības iestāžu veikto pārbaudžu laikā. Pamatojoties uz Lēmumu 2008/615/TI, Prīmes mehānisms nodrošina iespēju iesniegt vaicājumu valstu kriminālpolicijas *AFIS*. Atšķirībā no SIS II — Prīmes mehānisms nenodrošina reāllaika piekļuvi pirkstu nospiedumu ierakstiem un to var izmantot tikai atsevišķās izmeklēšanas lietās.

- b) **atbilstošs sensors** — priekšroka dodama tiešās skenēšanas ierīcēm;
- c) **uzlabota grafiskā lietotāja saskarne (GUI)** — ar mērķi nodrošināt reāllaika atgriezenisko saiti par iegūtajiem datiem;
- d) **pienācīga mijiedarbība ar lietotāju** — reģistrēšanas procesam jābūt lietotājdraudzīgam;
- e) **atbilstoša vide** — attiecībā uz apgaismojumu, temperatūru un apkārtējo fonu;
- f) **sensoru tehniskā apkošana** — tai ir jābūt regulārai un sistemātiskai.

10. Kvalitātes novērtēšanas algoritmi:

- a) **atbilstība standartiem** — atzītu kvalitātes rādītāju izmantošana;
- b) **koriģējoši pasākumi** — ar mērķi iegūt labas kvalitātes pirkstu nospiedumus.

11. Identifikācijas sistēmu kvalitāte:

- a) **kvalitatē balstīta apstrāde** — ietverot papildu instrumentu, piemēram, alternatīvu elementu izguves funkciju un procesam raksturīgu sakritības noteikšanas algoritmu, izmantošanu;
- b) **kvalitatē balstīta sintēze** — dažādu paraugu apvienošana, lai varētu veikt saliktu kopu pārbaudes;
- c) **veidnes aizstāšana/atjaunināšana** — labāko paraugu izmantošana, sagatavojot veidnes AFIS vajadzībām;
- d) **pārraudzība** — statistikas sagatavošana attiecībā uz katru lietotnes veidu, darba vietām, ierīcēm un darbiniekiem.

12. **Ar bērniem saistīti gadījumi** — jo īpaši attiecībā uz pazudušām personām SIS AFIS ir jāspēj pielāgot sakritības noteikšanas procesu tādos gadījumos, kad ir skaidrs, ka bērns kopš pirkstu nospiedumu noņemšanas ir audzis.

13. **Kvalitātes pārbaudes galvenais pakalpojums** — ar mērķi pārbaudīt pirkstu nospiedumus, salīdzinot ar SIS AFIS kvalitātes rādītājiem.

14. **Ziņošana par zemākas kvalitātes pirkstu nospiedumu kartēm** — gadījumā, kad datu kopa, kas tiek iesniegta brīdinājuma reģistrēšanai vai papildināšanai, neatbilst SIS AFIS noteiktajam kvalitātes līmenim vai nu brīdinājumā, vai pašā datu kopas kartē.

15. **Datubāzes integritāte** — paraugprakses izmantošana, lai samazinātu risku, kas saistīts ar nekoncekvenci vai kļūdainiem datiem, tostarp pirkstu nospiedumiem, kas reģistrēti datubāzē.

16. Informācijas pieprasījumi:

- a) **uzlabota izšķirtspēja (1000 dpi⁹)** — ar mērķi uzlabot iespēju saglabāt pirkstu nospiedumus ar augstāku izšķirtspēju tādos gadījumos, kad dalībvalstis ir atjauninājušas savus skenerus;
- b) **uzspiestie un ar pārvelšanas paņēmienu iegūtie pirkstu nospiedumi** — dalībvalstīm ir jāļauj — tikai attiecībā uz informācijas pieprasījumiem — veikt ierobežojumus, lai tiktu iegūti tikai uzspiestie pirkstu nospiedumi;

⁹ Punkti collā.

c) **2 pirkstu nospiedumu ātrā pārbaude** — iespēja ātri iegūt informāciju.

17. **Atbilstoši atbildes laiki** — ar mērķi aptvert 3 indikatīvus atbildes laikus, kas balstīti uz atšķirīgiem darbības scenārijiem: a) ļoti īss (t. i., līdz 30 sekundēm); b) vidējs (t. i., līdz 5 minūtēm); c) garš (t. i., līdz 10 minūtēm).
18. **Vaicājumu prioritārā secība** — prioritātes līmeņu noteikšana attiecībā uz vaicājumu apstrādi, lai SIS *AFIS* varētu labāk pārvaldīt sistēmas darba apjomu.
19. **Darbības kritēriji** — savlaicīgi apsvērumi attiecībā uz SIS *AFIS* darbības izvērtējumu plānošanu.

5. TURPMĀKIE PASĀKUMI — RĪCĪBAS PLĀNS

Pētījuma pabeigšana un ziņojuma iesniegšana apspriešanai Eiropas Parlamentā ir pirmie pasākumi, lai nodrošinātu *AFIS* funkciju SIS vidē. Pasākumu, kuri tagad veicami ar *eu-LISA* un dalībvalstīm, vispārējā apraksta kopsavilkums ir šāds:

- (1) noteikt prasības īpašai kvalitātes pārbaudei, lai nodrošinātu, ka tiek izpildīts minimālais datu kvalitātes standarts. Specifikācijas ir jāiekļauj Komisijas īstenošanas lēmumā;
- (2) pabeigt lietotāju prasību un nepieciešamās sistēmas apjoma noteikšanu;
- (3) noteikt nepieciešamās sistēmas arhitektūru. Tā ir jāiekļauj Komisijas īstenošanas lēmumā;
- (4) noteikt tehniskās specifikācijas un īstenošanas grafiku;
- (5) īstenot projektu, kura rezultātā tiks ieviesta SIS *AFIS*.

6. NOBEIGUMS

AFIS funkcija jau ir bijusi tiešā veidā saistīta ar tiesībaizsardzības un robežpārbaudes datubāzēm. SIS ir viena no šīm datubāzēm, un bez *AFIS* atbalsta brīdinājumi par personām nespēs nodrošināt savu maksimālo rezultātu sniegumu un lietderību.

Ņemot vērā šajā ziņojumā apkopoto analīzi un novērojumus, Komisija secina, ka *AFIS* tehnoloģija ir sasniegusi pietiekamu gatavības un pieejamības līmeni, lai tiktu integrēta SIS. Šis ziņojums sniedz arī pārskatu par Komisijas ieteikumiem, kuri tiks ņemti vērā SIS *AFIS* ieviešanā un izmantošanā darbības vidē.